

NÂNG CAO PHẨM CHẤT ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG CHO ĐỘI NGŨ CÁN BỘ ĐƠN VỊ QUẢN LÝ HỌC VIÊN CÁC NHÀ TRƯỜNG QUÂN ĐỘI THEO TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

VŨ VĂN HIẾU (*)

Tóm tắt: Quản lý học viên là nhiệm vụ quan trọng của công tác giáo dục, đào tạo trong các nhà trường quân đội, trong đó đội ngũ cán bộ đơn vị là người trực tiếp quản lý, chỉ huy, giáo dục, rèn luyện cho các học viên theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo; quyết định đến chất lượng, hiệu quả thực hiện nhiệm vụ của đơn vị. Do đó, ngoài việc nâng cao trình độ chuyên môn, kiến thức quản lý, kỹ năng, phương pháp công tác của đội ngũ cán bộ quản lý học viên cần phải bồi dưỡng, nâng cao phẩm chất đạo đức cách mạng theo tư tưởng Hồ Chí Minh để hoàn thành tốt chức trách, nhiệm vụ được giao.

Từ khóa: Cán bộ đơn vị; đạo đức cách mạng; nhà trường quân đội; tư tưởng Hồ Chí Minh.

Abstract: Student management is an important task of education and training in military schools, in which institutional student managers are those that directly manage, command, educate, and train students in line with training goals and requirements, as well as decide the quality and effectiveness of their performance. Therefore, in addition to improving the professional qualifications, management knowledge, skills, and working methods of the student managers, it is necessary to foster and improve the revolutionary ethics in line with Ho Chi Minh thought to successfully fulfill assigned duties and tasks.

Keywords: Officers; revolutionary ethics; military schools; Ho Chi Minh thought.

Ngày nhận bài: 15/11/2024 Ngày biên tập: 03/02/2025 Ngày duyệt đăng: 19/02/2025

Trong giai đoạn cách mạng hiện nay, toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta đang đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh. Trong đó, việc bồi dưỡng, nâng cao phẩm chất đạo đức cách mạng cho đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên ở các nhà trường quân đội theo tư tưởng Hồ Chí Minh là nội dung có ý nghĩa đặc biệt quan trọng; đặt ra những yêu cầu mới về chuẩn mực phẩm chất đạo đức cách mạng, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ, đảng viên thật sự mẫu mực, tiêu biểu về phẩm chất đạo đức và năng lực, xây dựng đảng bộ các nhà trường quân đội vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ.

1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về phẩm chất đạo đức cách mạng

Đạo đức là gốc, là nền tảng, tiêu chí đối với mỗi cán bộ, đảng viên; đạo đức giúp cán bộ, đảng viên luôn giữ được nhân cách, bản lĩnh chính trị trong mọi hoàn cảnh, không bị dao động trước những cám dỗ về vật chất, chức vụ... Chủ tịch Hồ Chí Minh cho rằng: “Đạo đức cách mạng là bất kỳ ở cương vị nào, bất kỳ làm công việc gì, đều không sợ khó, không sợ khổ, đều một lòng một dạ phục vụ lợi ích chung của giai cấp, của nhân dân, đều nhằm mục đích xây dựng chủ nghĩa xã hội. Đạo đức cách mạng là đạo đức tập thể, nó phải đánh thắng và tiêu diệt chủ nghĩa cá nhân⁽¹⁾”; “Đạo đức đó không phải là đạo đức thủ cựu. Nó là đạo đức mới, đạo đức vĩ đại, nó không phải vì danh vọng của cá nhân, mà vì lợi ích chung

(*) Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

của Đảng, của dân tộc, của loài người”⁽²⁾. Theo tư tưởng Hồ Chí Minh, phẩm chất đạo đức của cán bộ, đảng viên trong quân đội vừa phản ánh những yêu cầu chung của nhiệm vụ cách mạng, vừa phản ánh đặc điểm, yêu cầu riêng của Quân đội nhân dân Việt Nam. Phẩm chất đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong quân đội nói chung và trong các nhà trường quân đội nói riêng được thể hiện rất cụ thể trong ba mối quan hệ cơ bản: đối với người, đối với việc, đối với tự mình; được khái quát thành các đặc trưng tiêu biểu sau đây:

Thứ nhất, phải trung với nước, trung với Đảng, hiếu với dân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh đã sử dụng chuẩn mực đạo đức cơ bản “trung, hiếu” của Nho giáo và văn hóa dân tộc ta, đồng thời phát triển phù hợp với yêu cầu mới của nhiệm vụ giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ, đảng viên, quân đội và nhân dân. Với mỗi cán bộ, chiến sĩ quân đội, Người căn dặn: “Cũng như ngày xưa trung là trung với vua. Hiếu là hiếu với cha mẹ mình thôi”. Ngày nay: “Cũng như trung là trung với Tổ quốc, hiếu là hiếu với nhân dân”⁽³⁾. Người đã căn dặn để người cách mạng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng suốt đời. Đồng thời, Người yêu cầu: “Trung là trung thành tuyệt đối với Tổ quốc, với nhân dân, với cách mạng, với Đảng”⁽⁴⁾. Trung với nước đối với cán bộ quân đội luôn gắn liền trung với Đảng, hiếu với dân. Do đó, trung với nước không tách rời hiếu với dân. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhắc nhở bộ đội ta cần giữ đúng mối quan hệ với dân, hiếu rõ địa vị làm chủ của dân trong xã hội: “Đối với nhân dân, nhân dân là nền tảng, là cha mẹ của bộ đội. Chính trị viên phải làm cho dân tin, dân phục, dân yêu bộ đội. Phải làm sao cho bộ đội được dân tin, dân phục, dân yêu”⁽⁵⁾. Như vậy, trung với nước, trung với Đảng, hiếu với dân trở thành phẩm chất đạo đức hàng đầu định hướng hoạt động cách mạng của mỗi cán bộ, chiến sĩ.

Thứ hai, tinh thần đoàn kết, thương yêu đồng chí, đồng đội, có ý thức kỷ luật cao.

Chủ tịch Hồ Chí Minh căn dặn: “Đoàn kết là sức mạnh nhất của ta. Phải đoàn kết nội bộ, giữa cán bộ và chiến sĩ”⁽⁶⁾; Người luôn quan tâm đặc biệt tới cán bộ chỉ huy và cán bộ

chính trị: “Người đội trưởng, người chính trị viên phải là người anh, người chị, người bạn của đội viên”⁽⁷⁾. Bên cạnh đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh còn chú trọng giáo dục tính kỷ luật, coi đó là khâu quan trọng đối với mỗi cán bộ, đảng viên trong Quân đội, tính kỷ luật phải được thể hiện ở sự tự giác chấp hành, tuân thủ điều lệnh Quân đội, pháp luật của Nhà nước, tuyệt đối chấp hành chỉ thị, mệnh lệnh, nhiệm vụ cấp trên giao, trong bất kỳ tình huống, hoàn cảnh nào cũng phải giữ nghiêm kỷ luật quân sự.

Thứ ba, có tính cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh: cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư là bốn đức tính của con người, như trời có bốn mùa, đất có bốn phương. Chí công vô tư là đặt lợi ích của Tổ quốc, của Nhân dân lên trên hết, trước hết; phải coi trọng lợi ích của cách mạng hơn tính mệnh của mình; phải hy sinh lợi ích cá nhân cho Đảng. Chí công vô tư là đạo đức cao nhất, là chuẩn mực của người lãnh đạo, quản lý. Cần, kiệm, liêm, chính có quan hệ chặt chẽ với chí công vô tư, bởi cần, kiệm, liêm, chính sẽ dẫn đến chí công vô tư và ngược lại, đã chí công vô tư, một lòng vì dân, vì nước, vì Đảng nhất định sẽ thực hiện được cần, kiệm, liêm, chính. Đạo đức của cán bộ, đảng viên trong quân đội phải luôn thể hiện ở đức tính: cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư; là phẩm chất nền tảng của đạo đức cách mạng mà mỗi cán bộ, đảng viên trong quân đội phải luôn quán triệt để tu dưỡng, rèn luyện trong hoạt động hàng ngày. Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Cần, kiệm, liêm, chính của ta là đạo đức của người quân nhân cách mạng. Các chú phải thực hiện đạo đức đó”⁽⁸⁾.

Thứ tư, có tinh thần quốc tế trong sáng.

Đạo đức của cán bộ, đảng viên trong Quân đội cần được thể hiện ở tinh thần quốc tế vô sản cao cả, trong sáng, thủy chung. Chủ tịch Hồ Chí Minh thường xuyên chú trọng đến giáo dục, hướng dẫn cán bộ, chiến sĩ quân đội thực hiện tốt nhiệm vụ quốc tế vẻ vang trong sự nghiệp cách mạng. Những tư tưởng sâu sắc về tinh thần quốc tế vô sản vô tư, trong sáng của Người đã trở thành giá trị, chuẩn mực đạo đức cách mạng để cán bộ, đảng viên trong quân đội luôn ghi nhớ thực hiện: “Giúp nhân dân

nước bạn tức là mình tự giúp mình”⁽⁹⁾. Thấm nhuần tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về tinh thần quốc tế vô sản cao cả, nhiều cán bộ, chiến sĩ tình nguyện Việt Nam đã không quản ngại hy sinh, gian khổ, vượt mọi khó khăn, viết nên những trang sử truyền thống sáng ngời về đạo đức cách mạng của cán bộ, chiến sĩ Quân đội nhân dân Việt Nam. Trong đó, đội ngũ cán bộ, đảng viên quân đội là những người luôn tiên phong trong thực hiện nghĩa vụ quốc tế cao đẹp đó.

2. Đạo đức cách mạng của đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên các nhà trường quân đội

Nhận thức sâu sắc về ý nghĩa, tầm quan trọng phẩm chất đạo đức cách mạng của đội ngũ cán bộ, đảng viên, thời gian qua, đảng ủy, ban giám hiệu các nhà trường quân đội đã tập trung lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai thực hiện nghiêm Chỉ thị số 05-CT/TW ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Chỉ thị số 87-CT/QUTW ngày 08/7/2016 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về đẩy mạnh việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh... Việc tổ chức, triển khai thực hiện với nhiều biện pháp, mô hình, cách làm sáng tạo, hiệu quả; cán bộ, đảng viên và quần chúng có nhận thức sâu sắc, tinh thần trách nhiệm cao, tự giác học tập và làm theo tư tưởng Hồ Chí Minh bằng những việc làm cụ thể, thiết thực; nêu cao tinh thần “phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân”, không quản khó khăn, gian khổ, sẵn sàng hy sinh để bảo vệ Đảng, Nhà nước, Tổ quốc và nhân dân, làm sáng đẹp thêm hình ảnh “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời kỳ mới.

Đặc biệt, đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên các nhà trường quân đội luôn nêu cao tinh thần, trách nhiệm tích cực học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh trên tất cả các lĩnh vực công tác, gắn với chức trách và nhiệm vụ được giao, tạo sức lan tỏa sâu rộng, góp phần xây dựng các đảng bộ trong sạch vững mạnh, nhà trường vững mạnh toàn diện, nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo. Tuy nhiên, chất lượng giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng ở nhà trường còn những hạn chế như nhận thức

của một số đơn vị, lực lượng đối với giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng chưa sâu sắc, chưa phát huy hết vai trò, trách nhiệm; việc xác định các nội dung, hình thức, biện pháp chưa bám sát thực tiễn, hiệu quả chưa cao, bên cạnh đó vẫn còn một số ít cán bộ chưa thật sự tiên phong gương mẫu trong thực hiện nhiệm vụ, chưa cụ thể hóa đạo đức, phong cách của Chủ tịch Hồ Chí Minh vào thực tiễn.

3. Giải pháp nâng cao phẩm chất đạo đức cách mạng của đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên các nhà trường quân đội hiện nay

Một là, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên về giáo dục, rèn luyện đạo đức cách mạng: nhận thức là cơ sở của hành động; nhận thức đúng sẽ giúp cho mỗi cán bộ đơn vị quản lý học viên có hành động đúng đắn. Do đó, các cấp ủy, tổ chức đảng phải tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng, qua đó giúp cho cán bộ, đảng viên nâng cao nhận thức, rèn luyện bản lĩnh chính trị kiên định, vững vàng; củng cố vững chắc nền tảng tư tưởng; xác định tốt ý thức trách nhiệm, tạo sự chuyển biến tích cực trong nhận thức về rèn luyện đạo đức cách mạng, hoàn thành tốt các nhiệm vụ được giao. Thường xuyên giáo dục cho đội ngũ này tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với Đảng và Nhân dân, kiên định mục tiêu, lý tưởng cách mạng; hết lòng, hết sức phục vụ Tổ quốc, phụng sự Nhân dân, sẵn sàng hy sinh để bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa. Luôn nêu cao tinh thần yêu nước, có nhận thức và thái độ chính trị đúng đắn, khắc phục vượt qua mọi khó khăn thử thách, gương mẫu đi đầu trong thực hiện nhiệm vụ, sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao.

Hai là, thường xuyên bồi dưỡng, rèn luyện đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên có lối sống trong sạch, lành mạnh, khiêm tốn, giản dị; thực hiện cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư: tiếp tục quán triệt, thực hiện có hiệu quả Nghị quyết Hội nghị Trung ương 4 (khóa XII) về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; thực hiện nghiêm Chỉ thị số 05-CT/TW của Bộ Chính trị; Chỉ thị số 87-CT/QUTW ngày 08/7/2016 của Thường vụ Quân ủy Trung ương về đẩy mạnh học tập, làm theo tư tưởng, đạo đức, phong

cách Hồ Chí Minh gắn với đẩy mạnh thực hiện cuộc vận động “Phát huy truyền thống, cống hiến tài năng, xứng danh Bộ đội Cụ Hồ thời kỳ mới”. Nói đi đôi với làm, ứng xử có văn hóa; nêu cao tự phê bình và phê bình, luôn “tự soi, tự sửa”, gương mẫu thực hành cần, kiệm, liêm, chính trong công tác, sinh hoạt. Kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, lối sống thực dụng, không để lợi ích cá nhân chi phối, không chạy theo thành tích, giấu giếm khuyết điểm; tích cực bảo vệ đường lối, quan điểm của Đảng, bảo vệ người tốt, phê phán, đẩy lùi cái xấu.

Ba là, không ngừng học tập nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ đáp ứng yêu cầu thực hiện chức trách, nhiệm vụ: thường xuyên học tập, nâng cao trình độ, rèn luyện kỹ năng, phương pháp làm việc có kế hoạch, khoa học; nêu cao tinh thần sáng tạo, ý chí tự lực, tự cường, quyết đoán, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm cá nhân trong mọi công việc. Thường xuyên bồi dưỡng, nâng cao phẩm chất, nhân cách cán bộ quản lý có đạo đức tốt, lối sống trong sạch, lành mạnh, ý thức tổ chức kỷ luật nghiêm, tinh thần trách nhiệm cao; có kiến thức chuyên sâu, có phương pháp quản lý, kỹ năng sư phạm tốt, xứng đáng là người thầy, người chỉ huy mẫu mực, đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học trong tình hình mới hiện nay.

Bốn là, tăng cường công tác giáo dục, rèn luyện, xây dựng đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên thực sự tiên phong gương mẫu, đoàn kết tốt, kỷ luật nghiêm: nâng cao chất lượng giáo dục, rèn luyện và phát huy vai trò của đội ngũ cán bộ, đảng viên luôn là khâu then chốt, là nhiệm vụ thường xuyên của các cấp ủy, tổ chức đảng. Do đó, các cấp ủy, chi bộ phải kết hợp chặt chẽ, đồng bộ tất cả các khâu, các bước giữa công tác quản lý với giáo dục, rèn luyện đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên. Quản lý chặt chẽ, toàn diện cả về chính trị, tư tưởng, đạo đức, lối sống, các mối quan hệ xã hội... Kiên quyết đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, bởi chủ nghĩa cá nhân là nguồn gốc, nguyên nhân sinh ra tệ quan liêu, cửa quyền, kiêu ngạo, tham ô, lãng phí và những điều xấu xa khác. Đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên phải gương mẫu, tự giác chấp hành nghiêm kỷ

luật, kỷ cương, thực hiện nghiêm những điều đảng viên không được làm.

Năm là, đổi mới nội dung, hình thức giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh: đổi mới nội dung, hình thức giáo dục, bồi dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng cho cán bộ đơn vị quản lý học viên, trước hết cần tập trung thực hiện tốt hình thức giáo dục, bồi dưỡng đạo đức cách mạng thông qua sinh hoạt đảng; sinh hoạt chính trị; sinh hoạt học tập; sinh hoạt tự phê bình và phê bình. Tổ chức hiệu quả việc triển khai thực hiện nghị quyết, chỉ thị mới của Đảng về việc xây dựng, bồi dưỡng đạo đức, lối sống trong điều kiện mới. Chủ động phòng, chống, ngăn chặn và đẩy lùi sự suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống và những biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ; làm thất bại mọi âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình”, “phi chính trị hóa” Quân đội của các thế lực thù địch.

Phẩm chất đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên không phải tự nhiên mà có, mà phải trải qua quá trình tự rèn luyện thường xuyên, lâu dài, gian khổ và sự quan tâm giáo dục của cấp ủy, tổ chức đảng tạo nên. Giáo dục, rèn luyện nâng cao phẩm chất đạo đức cách mạng đối với đội ngũ cán bộ đơn vị quản lý học viên các nhà trường quân đội hiện nay là yêu cầu khách quan, cấp thiết, là nhiệm vụ chính trị quan trọng của các cấp ủy đảng, của mỗi cán bộ, đảng viên nhằm tiếp tục bồi dưỡng, phát huy phẩm chất tốt đẹp “Bộ đội Cụ Hồ” trong thời kỳ mới./.

Ghi chú:

(1) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 13, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.90.

(2), (4), (5) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, sdd, tr.292, tr.595, tr.485.

(3), (7) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 6, sdd, tr.126, tr.458.

(6) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 10, sdd, tr.489-490.

(8) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 7, sdd, tr.220.

(9) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 8, sdd, tr.26.